

॥ यमक भारत ॥

ध्यायेत् परमानंदं यन्माता पतिमयदपरमानंदम् ।  
उज्झितपरमानं दंपत्याद्याद्याश्रमैस्सदैव परमानंदम् ॥ १ ॥

यस्य करालोऽलं चक्रं कालः परस्य हि कारालोलम् ।  
यस्य गदा पवमानस्सन्यो व्यासोऽभवत् सदापवमानः ॥ २ ॥

यस्य रमा न मनोगं जगृहे विश्वंभराऽपि न मनोऽगम् ।  
यस्य पुमानानंदं भुंक्ते यद्धाम कपतिमानानंदम् ॥ ३ ॥

परमेषु यदा तेजः परमेषु चकार वासुदेवोऽजः ।  
मानधि बिभ्रत्सु मनो मानधिमासीन्नवासुदेवो जः ॥ ४ ॥

सोऽजनि देवक्यंते यस्मादनुकंपनावदेव क्यंते ।  
अवदन् देव क्यं ते भुवनं हि सुराः सदैवदेवक्यंते ॥ ५ ॥

नीतो वसुदेवेन  
स्वततेन स गोकुलं सवसु देवेन ।  
तत्र यशोदा तनयं  
मेने कृष्णं स्वकीयमवदातनयम् ॥ ६ ॥

ववृधे गोकुलमध्याद्यो देवो विश्वमद्भुताकुलमध्यात् ।  
तत्र च पूतनिकाया वधमकरोद्यन्निजाः सुपूतनिकायाः ॥ ७ ॥

अधुनोच्छकटं लोली पादांगुष्ठेन वातपेश शकटं लोली ।  
अतनोद्रक्षामस्य स्वाज्ञानान्नोपिका सदेरक्षामस्य ॥ ८ ॥

मुखलालनलोला तन्मुखगं जगदचष्टसालनलोला तत् ।  
नाध्यैन्मायामस्य जगत्प्रभोः स्वधिक तततमायामस्य ॥ ९ ॥

तस्य सुशर्माण्यकरो  
 दरिणो गर्गः सदुक्तकर्माण्यकरोत् ।  
 अवदन्नामानमयं  
 जगदादिं वासुदेवनामानमयम् ॥ १० ॥

तस्य सखा बलनामा  
 ज्येष्ठो भ्राताथ यन्निजाबलना मा ।  
 यस्य च पर्यङ्कोऽयं  
 पूर्वतनो विष्णुमजसपर्यङ्कोऽयम् ॥ ११ ॥

तेन हतो वातरय-  
 स्तृणचक्रो नाम दितिसुतोऽवातारयः ।  
 हरमाणो बालतमं  
 स्वात्मानं कंठरोधिनाऽबालतमम् ॥ १२ ॥

सोऽऽवनिमध्ये रंगन्नरिदरयुग्ं बालरूपमध्येरङ्गन् ।  
 अमुषन्नवनीतमदः स्वगोकुले गोपिकासुनवनीतमदः ॥ १३ ॥

तन्माता कोपविता तमनुससारात्मवादवाकोपमिता ।  
 जगृहे सानमनं तं देवं तच्चिंतयैव सानमनंतम् ॥ १४ ॥

अथ सांतरितामानं  
 विष्णुं विश्वोद्भवं सदांतरितामानम् ।  
 अनययद्दामोदरतां  
 योऽरमयत् सुंदरीं निजमोदरताम् ॥ १५ ॥

चक्रे सोऽर्जुननाशं प्राप्नोति च यत्स्मृतिः सदर्जुनाशम् ।  
 तौ च गतौ निजमोकः तेनैव नुतेन यन्निजानिमोकः ॥ १६ ॥

अथ वृंदावनवासं गोपाश्चक्रुर्जगत् क्षिताऽवनवासम् ।  
 तत्र बकासुरमारः शौरिरभून्नित्यसंशितासुरमारः ॥ १७ ॥

अहनद्वत्सतनूकं योऽपाल्लोकं स्वयन्नवत्सतनूकम् ।  
सोऽपाद्वत्सानमरस्सहाग्रजः गोपवत्सवत्सानमरः ॥ १८ ॥

स विभुः श्रीमानहिके  
ननर्त यस्य श्रमानमा माऽनहिके ।  
अकरोन्नद्युदकांतं  
कांतं नीत्वोरगं स नाऽद्युदकांतम् ॥ १९ ॥

हत्वाधेनुकमूढं बलात् प्रलंबं च खेट् सधेनुक मूढं ।  
व्रजमावीदमृताशः पीत्वावह्निं चरस्थिरादमृताशः ॥ २० ॥

गिरिणा रक्षापि कृता व्रजस्य तेन स्वरक्षरक्षापि कृता ।  
शक्राय व्यंजयता स्वां शक्तिं विश्वमात्मनाऽव्यं जयता ॥ २१ ॥

रेमे गोपीष्वरिहा स मन्मथाक्रांतं सुंदरीपीष्वरिहा ।  
पूर्णानंदैकतनुः स विश्वरुक् पावनोऽप्यनंदैकतनुः ॥ २२ ॥

अथ हतयोर्गलिकेशयोः श्वफल्कज प्रापितः पुरीं गलिकेशयोः ।  
भंक्त्वाधनुराजवरं जघान तेनैव च स्वयं राजवरम् ॥ २३ ॥

मृतन् गजमुग्रबलं सबलो रंगं विवेश सृतिमुग्रबलम् ।  
हत्वामल्लौबलिनौ कंसं च विमोक्षितौ ततौ लौ बलिनौ ॥ २४ ॥

प्रादात्सांदीपनये मृतपुत्रं ज्ञानदीपसांदीपनये ।  
गुर्वर्थेऽज्ञानतमः प्रभेदिता नित्यसंभृताऽज्ञानतमः ॥ २५ ॥

जित्वामागधराजं  
तोषितमकरोत् सदात्मयोगधराजम् ।  
अनुकुर्वन्निजसदनं  
चक्रे रम्यं पुरं सुबोधनिजसदनम् ॥ २६ ॥

प्रसभं स गजबलस्य क्षत्रस्योच्चैस्समगधराजबलस्य ।  
मानं शिशुपालवरं हत्वाभैष्मीमवापाशिशुपालवरम् ॥ २७ ॥

हंसो डिबिकश्चपलावमुना संसूदितौ यवनकश्चपला ।  
कीर्तिर्विमला विरता प्रतता विश्वाधिपावनीलाविरता ॥ २८ ॥

सत्याजांबवतीर्या भार्या विंदाद्या भानुसांबवतीर्याः ।  
प्रद्युम्नं मोदरतः प्राप ज्येष्ठं हरिः सुतं मोदरतः ॥ २९ ॥

यत्परिवारतयेशा जाता देवा नृपात्मनाऽरतयेशाः ।  
यद्भरितं विषसर्पप्रभृतिध्वातं न मारुती विषसर्प ॥ ३० ॥

येन हिडिंबबकाद्याः  
रक्षोधीशा निपातिता बबकाद्याः ।  
भीमे प्रीतिममेयां  
व्यंजयता तेन शेषपाति ममे याम् ॥ ३१ ॥

अथ कृष्णावरणेतान्  
प्राप्तान् राज्ञोऽशृणोत्सदावरणेतान् ।  
द्रष्टुं यातस्सबल-  
स्तां चानैषीत् पृथासुतांस्ततः सबलः ॥ ३२ ॥

तानिद्रस्थलवासांश्चक्रे  
कृष्णः परो निजस्थलवासान् ।  
स्वबलोद्रेचितमानैः  
जुजोष धर्मं च तैः पराचितमान्क्रेः ॥ ३३ ॥

वालिवधानुनयाय प्रणयी सख्यं सुसंदधेऽनुनयाय ।  
वासवजेन विशेषात् तेनैव पुनर्जन्मजेन विशेषात् ॥ ३४ ॥

मातुः परिभवहाऽन्यै राज्ञाद्युसदामितश्चपरिभवहान्यै ।  
अभवन्नरकमुरारियोऽवासीदत्समस्तनरकमुरारिः ॥ ३५ ॥

नीतो दिवि देववरै रेमे सत्यासमन्वितोऽदेववरैः ।  
सर्वर्तुवने शशिना निशि सत्यां वासरे वनेऽशशिना ॥ ३६ ॥

सुरतरुमापालिमतात् प्रकाशयन् शक्तिमात्मनः पालिमतात् ।  
सुरवरवीरेषु दरी प्रधानजीवेश्वरः परेषुदरी ॥ ३७ ॥

पुरमभियायारिदरी दत्त्वा भद्रां पृथासुतायारिदरी ।  
शक्रपुरीमभियातः प्रादाद्वहेर्वनं सतामभियातः ॥ ३८ ॥

शिवभक्तप्रवराद्यं पुमान्नसेहे गिरिशविप्रवराद्यम् ।  
तं स्वात्मैन्द्रवरेण व्यधुनोद्धीमेन धूतरुद्रवरेण ॥ ३९ ॥

यस्याज्ञाबलसारैः  
पार्थेर्दिग्भ्यो हृतं धनं बलसारैः ।  
जित्वाक्ष्मामविशेषां  
प्रसह्य भूपान् समस्तकाम विशेषाम् ॥ ४० ॥

अथ पार्थान् ऋतुराजं प्रापयदमरेट् सरुद्रशक्रतुराजम् ।  
पूजा तेनावापि छिन्नश्चैद्यः सृतिं गते नावापि ॥ ४१ ॥

निहतौ सौभकरूशौ शीतो भातश्चयेन तौ भकरूशौ ।  
अजयद्रुद्रं च रणे बाणार्थेऽवनतिपतितकचंद्रं चरणे ॥ ४२ ॥

असृजज्ज्वरमुग्रतमः क्षयप्रदो  
लीलयाधिवरमुग्रतमः ।  
क्रीडामात्रं विश्वं प्रकाशयन्नात्मनः  
स विहरकमात्रं विश्वम् ॥ ४३ ॥

युस्यावेशोरुबलात्  
 न्यहनत् पार्थोऽसुरान् प्रजेशोरुबलान् ।  
 वरदानादस्यैव  
 जगत्प्रभोरीरणात् समनुगतनादस्यैव ॥ ४४ ॥

यस्यावेशात् स बलः  
 प्रचकर्ष पुरं प्रसह्य चेशात् सबलः ।  
 कुरुपति नाम नु यमुना—  
 कृष्टायेनाहुरर्ह्यमतनु यमुना ॥ ४५ ॥

यद्बलवान् क्रोधवशा—  
 त्तिनाय नाशं वृकोदरः क्रोधवशान् ।  
 लेभेऽचान्या गम्यं  
 स्थानं पुष्पाणि धाम चानागम्यम् ॥ ४६ ॥

यद्बलभारवहत्वा—  
 त्नाचलदुरगादिभिः सुभारवहत्वात् ।  
 धर्मादरिहापि पदं  
 भीमो येनैव साहसं रिहापि पदम् ॥ ४७ ॥

न हि नहुषोऽलं नहितुं  
 धर्मो द्रौणिस्तथेतरोऽलं नहितुम् ।  
 नो राट् कर्णो ब्रह्मवरी  
 येन ध्वस्तोऽस्त्रमग्रहीत् स ब्रह्मवरी ॥ ४८ ॥

क्षात्रं धर्मं स्ववता गुरुवृत्त्यै केशवाज्ञया च चरमं स्ववता ।  
 सर्वं सेहेऽमनसा भीमेनेशैकमानिना हेमनसा ॥ ४९ ॥

यद्भक्तप्रवरेण प्रोतः स्वस्मिन् स कीचकः प्रवरेण ।  
 पतितास्तस्य सहायाः कृष्णार्थं मानिनः समस्य सहायाः ॥ ५० ॥

यद्धक्त्यानुगृहीतौ पार्थो भीमश्चगोनृपौ नु गृहीतौ ।  
ऋणमुक्त्यैसुव्यत्यस्त्यैक्रमशो वीरावमुंचतां सुव्यत्यस्त्यै ॥ ५१ ॥

यद्धक्त्यामितयालं  
कृष्णाकार्ये विवेश कृष्णाऽकार्ये ।  
यामीरार्धतनुत्वा-  
न्नापाद् भीमादृतेऽपि नापाद्भीमात् ॥ ५२ ॥

यां स्पृष्टुमिच्छंतमजातशत्रुं न्यवारयत् स्वस्थमजातशत्रुम् ।  
शंरूपाने नित्यरतेरियं श्रीरिति स्म देवेद्यदितेरियं श्रीः ॥ ५३ ॥

मनसामनसाऽमनसा मनसा  
यमनंतमजस्रमवेदनु या ।  
विलयं विलयं विलयं विलय-  
न्निखिलं त्वशुभं प्रचकार च यः ॥ ५४ ॥

सोऽगाद्वृतमुखेन  
प्रभुणेदं वर्तते यद्वृतमुखेन ।  
पार्थार्थे बहुतनुतां  
यत्र प्रकाशयत् स्वयं सबहुतनुताम् ॥ ५५ ॥

गुरुकर्णनदीजादी-  
नवधीच्चक्षुर्बलेन जनदीजादी ।  
शक्त्या निजया परवान्  
स्वजनानुद्रेचयन्ननंतयाऽपरवान् ॥ ५६ ॥

यस्य सुनीतिसहायान्नरिपून् मेनेऽर्जुनः समेतसहा यान् ।  
अकरोच्चासु परासुप्रततिं सेनासु धावनासुपरासु ॥ ५७ ॥

येन जयद्रथमारः पार्थः शत्रूनवापतद्रथमारः ।  
यद्विरहादपि देहे स रथः शश्वत् स्थितेः सदादपि देहे ॥ ५८ ॥

यद्धरितो भरताभः प्रभुरंभाभावितोऽभरताभः ।  
भीमो रभसाऽभिभवी प्रसभं भाभाभिभूर्भासा भिभवी ॥ ५९ ॥

यदनुग्रपूर्णत्वाद् भीमः सर्वानरीननहिपूर्णत्वाऽत् ।  
अदहद् बाहुबलेन क्रोधाग्नावाहितान्निजाहुबलेन ॥ ६० ॥

कृष्णाभिमाप्ततमः  
शीर्णं येन स्वकीयहृदयमाप्ततमः ।  
धृतराष्ट्रसुतानवधीद्  
भीमेन स्थापितो मनसि सुसुतानवधीत् ॥ ६१ ॥

भीमविपाटितदेहानदर्शयत् स्वानरीन् विपाटितदेहान् ।  
कृष्णाय हितकारी सम्यग्धीरप्रियः सदाऽहितकारी ॥ ६२ ॥

अथ हरिणा पीतबलं  
द्रौणेरस्त्रं महारिणापीतबलम् ।  
दधताऽवासोमरणं  
नीतं चक्रेऽभिमन्युजं सोमरणम् ॥ ६३ ॥

तस्य च रक्षासुकृता जनार्दनेनेशशेषकेक्षासुकृता ।  
पार्थेषु प्रेमवता नित्यं भर्त्राऽसुतासुविप्रेमवता ॥ ६४ ॥

ज्ञानं परमं प्रादाद्  
भीष्मगतः सृतिविमोक्षचरमं प्रादात् ।  
पांडुसुतानामधिकं  
चक्रे वेदं गुणोत्तरं स्वानामधिकम् ॥ ६५ ॥

तेनावपि सुजातैः हरिमेधस्तुरगवर्तनेऽपि सुजातैः ।  
पांडुसुतैः सवसूकैः आप्तैर्व्यासात्मना च सुसवसूकैः ॥ ६६ ॥



तदनु सुपांडुतनूजैः  
 रेमे क्ष्मां पालयन् सुपांडुतनूजैः ।  
 अनुपमसुखरूपोज्जः  
 परमः श्रीवल्लभः स्वधिकरूपो जः ॥ ६७ ॥

सुगतिं परमामददा-  
 त्रिजयोग्यां ज्ञानिसुततिपरमामददात् ।  
 पार्थानां सयदूनां  
 स पितृप्रेष्यादिनामिनां सयदूनाम् ॥ ६८ ॥

रेमे तत्रापिसुखी परमोज्जन्तो ननंद तत्रापि सुखी ।  
 प्राणेनेंदिरया च प्रयुतो नित्यं महागुणेंदिरया च ॥ ६९ ॥

एवं सर्वाणि हरे रूपाणि श्रीपतेः सुपर्वाणिहरेः ।  
 पूर्णसुखानि सुभांति प्रततानि निरंतराणि सुभांति ॥ ७० ॥

राम राम महाबाहो माया ते सुदुरासदा ।  
 वाद सादद को लोके पादावेव तवासजेत् ॥ ७१ ॥

जेत् सवातव वेदापाके लोकोदद सादवा ।  
 दासरादुसुतेयामाहोबाहा मम राम रा ॥ ७२ ॥

देवानां पतयो नित्यं नो मतं यस्य जानते ।  
 तस्मै देव नमस्येऽहं भवतेऽसुरमारये ॥ ७३ ॥

समस्तदेवजनक वासुदेव परामृत ।  
 वासुदेव परामृत ज्ञानमूर्ते नमोऽस्तुते ॥ ७४ ॥

देवादे देवलोकप पूर्णानंद महोदधे ।  
 सर्वज्ञेश रमानाथ देवाऽदेवलोकप ॥ ७५ ॥

यो निर्ममेशेषपुराणविद्यां  
 यो निर्ममेशेषपुराणविद्याम् ।  
 यो निर्ममेशेषपुराणविद्यां  
 यो निर्ममेशेषपुराणविद्याम् ॥ ७६ ॥

अनंतपारामित विक्रमेश प्रभो रमापारमनंतपार ।  
 महागुणाढ्यापरिमेयसत्त्वरमालयाशेषमहागुणाढ्य ॥ ७७ ॥

भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा ।  
 भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा भा ॥ ७८ ॥

नैव परः केशवतः परमादस्मात् समश्चसुकेशवतः ।  
 सोऽयं शपथवरो नः शश्वत् संधारितः सुशपथवरोऽनः ॥ ७९ ॥

कृष्णकथेऽयं यमिता सुखतीर्थेनोदिताऽनने यं यमिता ।  
 भक्तिमता परमेशे सर्वोद्रेकात् सदा नुताऽप रमेशे ॥ ८० ॥

इति नारायणनामा सुखतीर्थं सुपूजितः सुरायणना मा ।  
 पूर्णगुणाधिक पूर्णज्ञानेच्छाभक्तिभिः स्वधिक पूर्ण ॥ ८१ ॥

॥ इति श्रीमदानंदतीर्थ विरचितं यमकभारतं समाप्तं ॥